

ÅRSREDOVISNING JUSTITIEKANSLERN 2017

Dnr 1124-18-1.1.2

Innehåll

JUSTITIEKANSLERNS 304:e VERKSAMHETSÅR	3
RESULTATREDOVISNING	5
1. Verksamhetsöversikt.....	5
2. Återrapporteringskrav och uppdrag m.m.	7
3. Tillsyn	12
4. Skadestånd inklusive rättegångar.....	15
5. Tryck- och yttrandefrihet inklusive rättegångar.....	22
6. Rättshjälp inklusive rättegångar.....	24
7. Övriga rättegångar.....	25
8. Övriga ärendeslag.....	26
9. Tabeller	29
FINANSIELLA DOKUMENT	32
Resultaträkning	32
Balansräkning.....	33
Anslagsredovisning.....	34
Tilläggsupplysningar och noter.....	35
Sammanställning över väsentliga uppgifter.....	43
Underskrift	44

Sändlista (i pdf-format)

Justitiedepartementet	justitiedepartementet.registrator@regeringskansliet.se
Finansdepartementet	fi.arsredovisning@regeringskansliet.se
Arbetsgivarverket	registrator@arbetsgivarverket.se
Ekonomistyrningsverket	registrator@esv.se
Riksdagens utredningstjänst	petita@riksdagen.se
Riksrevisionen	arsredovisning@riksrevisionen.se
Statskontoret	registrator@statskontoret.se
Konstitutionsutskottet	registrator.riksdagsforvaltningen@riksdagen.se

JUSTITIEKANSLERNS 304:e VERKSAMHETSÅR

Tiden flyger när man har roligt. Och år 2017 har flugit väldigt fort. Samtidigt har Justitiekanslerns 304:e verksamhetsår varit ett mycket händelserikt år. Under hösten 2016 hade vi fått beskedet att regeringen i budgetpropositionen skulle föreslå en ramhöjning av anslaget till Justitiekanslern med 7 mnkr. Detta som en del i en satsning på stärkt tillsyn av polisen, Säkerhetspolisen och Kriminalvården. Justitiekanslerns ökade anslag skulle möjliggöra en förstärkt och utökad extraordinär extern tillsyn avsedd att bl.a. komplettera dessa myndigheters intensifierade interna tillsyn.

Att organisera och planera men även praktiskt genomföra denna utökade tillsyn har varit en central del av vårt arbete under året. En nödvändig förutsättning för att kunna utföra uppdraget var att vi måste bli fler. När riksdagen hade fattat beslut om det höjda anslaget inleddes därför under våren en intensiv och omfattande rekryteringsinsats. Resultatet är att antalet anställda på myndigheten ökat från 40 vid utgången av 2016 till 48 vid utgången av 2017. Det tar dock tid att få nya medarbetare på plats vilket medför att myndigheten inte förrän nästa år kommer att kunna utnyttja ramhöjningen fullt ut.

De mera erfarna medarbetarna har under året tagit ett stort ansvar för att introducera sina många nya kollegor och våra nya medarbetare har otroligt snabbt satt sig in i arbetet och deltagit i handläggningen. Myndigheten har därigenom, trots en hög personalomsättning, i allt väsentligt klarat av att hålla de tidsmål som vi i vår verksamhetsplan bestämt för olika ärendetyper. Detta är särskilt imponerande med tanke på att antalet inkomna ärenden under 2017 var det högsta någonsin, eller närmare 12 700 stycken. Förutom medarbetarnas allmänna kompetens, skicklighet och ansvarstagande är en viktig del av förklaringen en väl fungerande organisation med självständiga men samtidigt samverkande enheter samt de utökade möjligheterna till delegation av beslutsfattande som tillkom genom instruktionsändringen 2016. Den nya delegationsordningen har ökat effektiviteten genom att fler kan fatta beslut samtidigt som den ger oss mera utrymme för kvalitetssäkring.

Ärendehanteringens beskrivs närmare i följande avsnitt. Här kan särskilt nämnas att vi under året, utöver vad som kan betecknas som ett normalt inflöde av ärenden, bl.a. hanterat drygt 6 200 ärenden avseende anspråk med anledning av uppgiftssamlingen Kringresande samt över 500 ärenden som hade sin grund i de s.k. Id-kontrollerna i Öresundsområdet. Vi har också intensifierat tillsynsverksamheten vilket bl.a. inneburit ett ökat antal initiativärenden samt försök med s.k. skrivbordsinspektioner. Vid årets utgång pågick 97 rättegångar där Justitiekanslern företrädde staten i domstol. I 96 av dessa förde myndighetens egna medarbetare statens talan.

Gruppen tryck- och yttrandefrihetsärenden är inte antalsmässigt så stor men lagstiftningen är komplicerad. Frågorna är också av särskild betydelse på grund av sin koppling till grundläggande värden i vår demokrati och med tanke på Justitiekanslerns exklusiva åklagarroll. Även om den del av det offentliga samtalet som faller inom grundlagarnas område är förhållandevis begränsad så har myndigheten här ett särskilt viktigt uppdrag. Det innebär å ena sidan att värna det fria ordet, t.ex. genom att ingripa mot efterforskning av källor, men å andra sidan att sätta gränserna för vad som får sägas. Hat, hot och hets ska aldrig accepteras och att vi

under året inledde 37 förundersökningar, att jämföra med 12 året innan, kan ses som ett tecken på de utmaningar det öppna samhället idag står inför.

En viktig framgångsfaktor för att nå bra resultat är delaktighet. I arbetet med att färdigställa denna årsredovisning har, liksom tidigare år, alla medarbetare delats in i grupper som var och en bidragit med sin del. På myndigheten finns även ett 15-tal mera permanenta grupper som tar ansvar för att utveckla olika delar av verksamheten. En sådan är utbildningsgruppen med ansvar för regelbundet återkommande interna utbildningstillfällen vilka leds av myndighetens egna medarbetare eller av inbjudna gäster.

Justitiekanslern finns inte på sociala medier. Det är ett aktivt val som har sin grund i uppfattningen att vi bättre tjänar allmänheten genom att fokusera på vår ärendehantering. Myndighetens webbplats är emellertid en viktig kanal för att ge enskilda tillgång till information om vår verksamhet och om hur man kan anmäla felaktigheter eller ansöka om ersättning från staten. Informationsgruppen har ett särskilt ansvar för den och har under året även sett till att ett intranät ”Tranan” tagits i drift. Förhoppningen är att detta ska kunna underlätta och intensifiera informationsspridningen inom myndigheten och därigenom bidra till effektivitet och kvalitet i verksamheten.

Utöver den verksamhet som redovisas i det följande har vi under året, liksom tidigare år, tagit emot och besökt olika myndigheter för att diskutera skadereglering eller tillsynsfrågor samt presenterat vår verksamhet för både svenska juristikstudenter och långväga utländska besökare. Justitiekanslerns medarbetare har också efterfrågats som föreläsare och bl.a. deltagit i utbildning för poliser och åklagare. Jag har själv deltagit i olika debatter och seminarier samt haft ett stort antal mediakontakter. I september hölls ett nordiskt möte i Stavanger där företrädare för myndigheten tillsammans med representanter från våra nordiska motsvarigheter i Norge, Danmark och Island diskuterade aktuella frågor med fokus på europarätt.

Detta är min åttonde och sista årsredovisning som justitiekansler. Sedan jag tillträdde i december 2009 har mycket förändrats, både myndighetens storlek som ökat från 24 till 34 årsarbetskrafter, dess organisation och våra arbetsformer. Samtidigt är uppdraget och verksamheten i grunden densamma. Orden i 1713 års kansliordning att ”högste ombudsmannens uppgift är att ha ett allmänt inseende över huru lagar och författningar efterlevs och hur varje ämbete fullgör sin skyldighet” är ålderdomliga men de stämmer in på verksamheten också idag. Även om uppgifterna numera är flera så kan uppdraget sammanfattas som att Justitiekanslern ska vaka över den offentliga förvaltningen med särskilt fokus på grundlagarna. Ett svårt, utmanande och hela tiden spännande uppdrag där jag tror en viktig del av kvaliteten ligger just i att kunna kombinera tradition och förnyelse. Och i att upprätthålla den vaksamhet som tranan i Justitiekanslerns heraldiska vapen symboliserar.

Anna Skarhed

RESULTATREDOVISNING

1 VERKSAMHETSÖVERSIKT

1.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Justitiekanslern har fem huvuduppgifter; att utöva en extraordinär tillsyn över den offentliga förvaltningen, att reglera skador för vilka staten ansvarar i förhållande till enskilda, att företräda staten i rättegångar, att vara exklusiv åklagare i mål om tryck- och yttrandefrihetsbrott samt att fungera som regeringens juridiska rådgivare.

Vid sidan av dessa huvuduppgifter utövar Justitiekanslern tillsyn över domstolars och myndigheters beslut i frågor om rättshjälp och över Sveriges advokatsamfunds disciplinverksamhet samt när det gäller tillämpningen av viss lagstiftning som särskilt påverkar enskildas integritet. Justitiekanslern utövar också i särskilda fall statens arbetsgivarfunktion.

I detta avsnitt lämnas en översikt av Justitiekanslerns verksamhet under 2017. I det följande avsnittet redovisas och kommenteras de återrapporteringskrav och uppdrag som myndigheten erhöll i regleringsbrevet för budgetåret 2017. Därefter följer en närmare beskrivning av verksamheten under rubrikerna Tillsyn, Skadestånd inklusive rättegångar, Tryck- och yttrandefrihet inklusive rättegångar, Rättshjälp inklusive rättegångar, Övriga rättegångar och Övriga ärendeslag.

1.2 JUSTITIEKANSLERN 2017 – EN ÖVERSIKT

Statistik

Antalet inkomna, avgjorda och balanserade ärenden 2017 fördelat på olika ärendetyper redovisas i **tabell 1**. Av **tabell 2** framgår under vilka år de ärenden som balanserats till 2018 har kommit in. **Tabell 3** visar Justitiekanslerns uppfyllelse av verksamhetsmålen per den 31 december 2017 enligt myndighetens verksamhetsplan för 2017.

Ärendehandläggning – antalet inkomna och avgjorda ärenden ökade markant

År 2017 inregistrerades ca 12 700 ärenden vilket var drygt 4 700 fler än året detsförinnan. Nedbrutet på olika ärendeslag var det främst skadeståndsanspråken som ökade med närmare 5 600 ärenden. Drygt 6 200 ärenden registrerades under året som en direkt följd av Svea hovrätts dom i april om nivån på ersättningen till personer som varit registrerade i uppgiftssamlingen Kringresande. Antalet inkomna tillsynsärenden och yttrandefrihetsärenden ökade också något medan ärenden i ärendeslaget rättshjälp minskade med en tredjedel eller med ca 850 ärenden. I övriga ärendeslag minskade antalet inkomna ärenden något.

Under året avgjordes ca 11 600 ärenden vilket var drygt 4 300 fler än under 2016. Ökningen avsåg även här främst skadeståndsanspråk hänförliga till uppgiftssamlingen Kringresande.

Antalet balanserade ärenden var den 31 december 2017 drygt 1 000 flera än föregående årsskifte. Även denna ökning förklaras av de nyss nämnda skadeståndsärendena. Redan kort tid efter årsskiftet var dock antalet balanserade ärenden nere på samma nivå som i december 2016. Detta sedan handläggningen av så gott som samtliga de drygt 6 200 anspråken hänförliga till uppgiftssamlingen Kringresande hade kunnat avslutas.

Även om den utgående balansen ökade uppnåddes i allt väsentligt de mål för handläggningstider beträffande olika typer av ärenden som hade satts upp i verksamhetsplanen för 2017, se tabell 3.

Tillsyn och skadereglering är de ärendeslag som dominerar verksamheten på myndigheten. Tillsynsärenden aktualiseras i de flesta fall genom klagomål från enskilda. Endast ett fåtal av dessa föranleder i regel en närmare granskning.

En viktig del av tillsynen är den årliga granskningen av myndigheternas ärendeförteckningar och inspektionsverksamheten. 2017 års granskning av ärendeförteckningar föranledde ett antal påpekanden och kommentarer. Under året genomfördes fem inspektioner.

Skaderegleringen och de rättegångar som den genererar är den del av verksamheten som tar mest resurser i anspråk. Ett normalår utgör ungefär hälften av antalet inkomna ärenden anspråk på skadestånd mot staten. Om de ca 6 200 ärenden som följde på Svea hovrätts dom räknas bort utgjorde antalet inkomna skadeståndsärenden 2017 knappt hälften av alla inkomna ärenden.

Skaderegleringen är i sig en form av tillsyn men skaderegleringsärenden kan även ha andra tillsynsaspekter. Det kan t.ex. gälla att frågor angående rutiner och ärendehantering hos myndigheterna uppmärksammas som det kan finnas skäl att utreda närmare ur ett rent tillsynsperspektiv.

Antalet inkomna anspråk på ersättning enligt lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder (frihetsberövandelagen) var under 2017, liksom de närmast föregående åren, nästan 2 000 stycken. Ersättning beviljades helt eller delvis i närmare 90 procent av de under året avgjorda ärendena vilket var något under nivån de närmast föregående åren.

Under 2017 inleddes 37 förundersökningar på det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga området och sex åtal väcktes. Vid årets utgång pågick tio rättegångar i tryck- och yttrandefrihetsmål.

Antalet inkomna ärenden inom ramen för tillsynen över myndigheters och domstolars beslut i frågor om rättshjälp uppgick till knappt 1 900 ärenden vilket var en minskning med drygt 850 ärenden jämfört med året innan. Minskningen var en följd av en av Justitiekanslern initierad ändring i Domstolsverkets föreskrifter om vilka beslut om ersättning som ska rapporteras hit. Justitiekanslern överklagade under året 24 beslut.

Justitiekanslerns granskning av advokatsamfundets disciplinära verksamhet föranledde begäran om åtgärd i ett ärende.

Justitiekanslern fick inte något nytt särskilt uppdrag av regeringen under 2017, men har under året företrätt Sverige vid två möten i London beträffande de internationella oljeskadefonderna.

Justitiekanslern anlitas flitigt som remissinstans av Regeringskansliet. Under året besvarades 132 remisser.

Utveckling av organisation och arbetsformer – arbetet har fortsatt

Arbetet med att utveckla arbetsformer och rutiner har fortsatt under året. Det övergripande syftet är att skapa ett bra arbetsklimat samt att ytterligare effektivisera och kvalitetssäkra verksamheten. Resultatet av årets arbetsmiljöenkät och det som framkom på verksamhetsplaneringsdagar i oktober visar att detta arbete ger önskat resultat.

Under augusti månad lanserade Justitiekanslern sitt nya intranät ”Tranan”.

Arbetet med utveckling och effektivisering fortsätter.

2 ÅTERRAPPORTERINGSKRAV OCH UPPDRAG M.M.

2.1 ÅTERRAPPORTERINGSKRAV

Uppföljning av förstärkt tillsyn

Genom Budgetpropositionen för 2017 fick Justitiekanslern en ramhöjning av anslaget med 7 mnkr. Det övergripande syftet med dessa medel var att ge Justitiekanslern möjlighet att utöka sin extraordinära tillsyn. Redan under hösten 2016 påbörjades ett arbete inom myndigheten med att ta fram former för hur en utökad och förstärkt tillsyn bäst skulle kunna bedrivas och organiseras.

En viktig del i detta arbete har varit att rekrytera nya medarbetare. Rekryteringarna kunde dock starta först efter årsskiftet när det ökade anslaget var definitivt beslutat vilket innebar att de nya medarbetarna fanns på plats först under andra halvåret 2017. En annan del har varit att planera för verksamheten. Detta har främst skett genom internt arbete inom myndighetens fyra sakenheter men också genom möten med Riksdagens ombudsmän och Riksdagens revisorer, samt med företrädare för Polismyndigheten, Kriminalvården, Åklagarmyndigheten m.fl.

Under året har tillsynsverksamheten också intensifierats. Antalet initiativärenden mer än fördubblades jämfört med 2016, från sex till 15 ärenden. Initiativen avsåg bl.a. Polismyndigheten och Kriminalvården. Under året genomfördes därtill totalt fem inspektioner. Justitiekanslern räknar med att den utökade tillsynsverksamheten kommer att ha funnit sina former under senare delen av 2018.

Enheterna hos Justitiekanslern är inte specialiserade utan samtliga fyra sakenheter hanterar alla typer av ärenden som förekommer hos myndigheten. Skadestånds- och tillsynsärenden som gäller bl.a. Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kriminalvården och Kronofogden fördelas emellertid till bestämda enheter.

Effektivitet och kvalitet i verksamheten

Organisationen och arbetsformerna har utvecklats

Justitiekanslern är en liten myndighet med ett omfattande uppdrag. Arbetsbördan är stor och med undantag för rena tillsynsärenden, som kan avslutas utan att vidta någon åtgärd, så bestäms arbetsmängden av det inflöde till myndigheten som inte går att påverka. Återkommande s.k. massärenden och ett stort antal rättegångar utgör en särskild utmaning.

Under 2013 initierades ett arbete med att se över organisation, arbetsformer och rutiner; ett arbete som fortfarande pågår. Den 17 mars 2016 beslutade regeringen, efter framställning från Justitiekanslern, om ändringar i myndighetens instruktion. Ändringarna innebar bl.a. att justitiekanslern gavs utökade möjligheter att delegera beslutanderätt till byråchefer men även i viss omfattning till föredragande.

Redan under 2016 kunde konstateras att reformen hade fallit mycket väl ut och att den bl.a. gjort det möjligt för justitiekanslern och byråcheferna att ägna mera tid åt komplicerade ärenden som kräver ingående överväganden.

När instruktionsändringen började tillämpas och myndighetens föredragande skulle börja fatta egna beslut bestämdes det att en grundläggande förutsättning skulle vara att vederbörande hade varit anställd som föredragande under ett år. De positiva erfarenheterna har emellertid lett till att justitiekanslern inför 2018 beslutat att inte längre upprätthålla något bestämt tidskrav. Delegation ges numera till en föredragande när denne bedöms ha tillräckliga kunskaper och erfarenhet. Detta ska ses mot bakgrund av att den som anställs som föredragande hos Justitiekanslern är mycket väl kvalificerad och har erfarenhet av anställning som domare, advokat eller åklagare, arbeten som alla innebär självständigt beslutsfattande.

Delegationen har i praktiken inneburit att föredragande fattar beslut i rättshjälpsärenden, tillsynsärenden där klaganden återkommit med nya skrivelser med samma innehåll samt i massärenden. Det kan konstateras att utan möjligheten till delegerat beslutsfattande hade det inte varit möjligt att hantera de drygt 6 000 anspråk som hade sin grund i uppgiftssamlingen Kringresande på det sätt som nu skedde och där enskilda sökande också kunde få besked om ersättning inom rimlig tid.

Genom det arbete som bedrivits under senare år och den möjlighet till delegation som instruktionsändringen möjliggjort har arbetet således ytterligare kunnat effektiviseras. Det finns inget som tyder på att kvaliteten i handläggningen har eftertratts. Arbetsformer och handläggningsrutiner ses också kontinuerligt över, bl.a. genom upprättande och uppdatering av handläggningspromemorior och beslutsmallar. Målen för verksamheten analyseras årligen och övervägs inför kommande budgetår.

Under 2017 fattades på myndigheten beslut i nästan 8 000 ärenden där enskilda begärt skadestånd av staten. När det gällde anspråk från personer som suttit frihetsberövade fick nästan 90 procent av de sökande rätt till ersättning, dock inte alltid allt de begärt. I fråga om ärenden där den enskilde begärde ersättning enligt främst skadeståndslagen och Europakonventionen var bifallsprocenten emellertid knappt 9 procent. Justitiekanslerns beslut går inte att överklaga men den som inte

är nöjd kan stämman staten vid domstol. Med tanke på det stora antalet beslut som fattas på myndigheten måste det ses som ett bevis på att beslutsfattandet håller hög kvalitet att bara 55 personer under 2017 väckte skadeståndstalan mot staten i domstol. När ärenden går till domstol vinner Justitiekanslern oftast bifall till sin inställning i målen.

Som framhållits även i tidigare års redovisningar innebär den omständigheten att alla anställda på myndigheten deltar i utvecklingsarbetet och gemensamt enas om verksamhetsmålen att de förändringar som genomförs inte bara accepteras av medarbetarna utan att de även bidrar till att skapa en god arbetsmiljö och ett gemensamt engagemang för genomförandet av myndighetens uppdrag.

Någon beräkning av styckkostnaden per ärende fördelat per ärendetyp görs inte eftersom det inte framstår som meningsfullt. Justitiekanslern är undantagen från kravet i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Ärenden som kräver särskilda insatser

Under senare år har det vid flera tillfällen kommit in ett stort antal likartade skadeståndsärenden som gäller i princip samma frågeställning. Som exempel kan nämnas att det 2014 kom in ca 3 000 ärenden som gällde uppgiftssamlingen Kringresande samt ca 350 anmälningar om webbplatsen www.lexbase.se. Under 2015 kom det in ca 70 ärenden till följd av Högsta domstolens och Högsta förvaltningsdomstolens avgöranden om dubbelbestraffning (principen om ne bis in idem). Under hösten 2016 kom det in 570 ersättningsanspråk med anledning av Id-kontroller som infördes i januari 2016 vid inresa från Danmark till Sverige.

Under sommaren och hösten 2017 kom det som redan nämnts in drygt 6 200 ärenden som gällde uppgiftssamlingen Kringresande.

För närvarande handlägger Justitiekanslern också cirka 80 ärenden avseende ersättning för mervärdesskatt på posttjänster, varav drygt hälften kom in under 2016. Ärendena har samband med en pågående rättegång, se avsnitt 4.5.

Mycket talar för att inflödet av massärenden av olika slag kommer att fortsätta. Den grundläggande frågeställningen i dessa ärenden är på ett övergripande plan likartad. Det har emellertid visat sig att varje enskilt ärende trots detta kräver en individuell och mer eller mindre ingående prövning. Att hantera massärenden kräver också särskilda insatser ifråga om hur arbetet ska organiseras när det gäller beredning, beslutsfattande och expediering.

En annan ärendetyp som kräver särskilda insatser är de rättegångar där Justitiekanslern företräder staten. Med de begränsade resurser som Justitiekanslern förfogar över ställer rättegångarna särskilda krav på planering och organisation.

Kostnaderna för det administrativa stödet har ökat markant utan motsvarande effektivitetsvinst

I ett avseende har myndigheten inte kunnat säkerställa ett effektivt resursutnyttjande. Justitiekanslern köper tjänster avseende löne- och ekonomiadministration

av Statens servicecenter (SSC). Anlitandet av SSC har emellertid för Justitiekanslern inneburit avsevärda kostnadsökningar utan att leda till någon motsvarande effektivitetsvinst. Under 2014 ändrade SSC sin prismodell från en fastprismodell till en modell med löpande priser. Denna förändring ledde i sin tur till en nära nog fördubbling av myndighetens kostnader för dessa tjänster mellan åren 2013 och 2017. I reda pengar steg kostnaden från 552 196 kr till 1 060 911 kr mellan dessa år

Från ett medborgar- och verksamhetsperspektiv kan det noteras att denna kostnadsökning ungefär motsvarar myndighetens årliga kostnad för en notarie.

Effektiviteten och kvaliteten på SSC:s tjänster motsvarar inte den tidigare gällande ordningen där Justitiekanslern köpte tjänsterna från Kammarkollegiet. Justitiekanslern har tillsammans med andra myndigheter uppvaktat Finansdepartementet och påtalat att åtgärder måste vidtas för att åtgärda de allvarliga problem som många, särskilt mindre, myndigheter drabbats av genom en reform som varit avsedd att minska kostnaderna och höja kvaliteten men som fått motsatt resultat.

Kompetensförsörjning

Rekrytering av nya medarbetare sker främst genom annonsering på Justitiekanslerns webbplats samt via domstolarnas och Regeringskansliets interna kontaktnät. Justitiekanslern deltar också varje år i det rekryteringsprogram som riktar sig till blivande assessorer vid samtliga överrätter, det s.k. Stockholmspaketet. Att arbeta hos Justitiekanslern är attraktivt och kvalificerade personer söker lediga anställningar här. Det förekommer en hel del underhandsförfrågningar om kommande vakanser och om möjligheten till anställning hos Justitiekanslern.

Många medarbetare är i den ålder när familjebildning sker. Vidare har föredragandena i allmänhet sexårsförordnanden. Yngre jurister nyttjar också möjligheten till tjänstledighet för att pröva andra anställningar. Detta leder till att det ofta med ganska kort varsel uppstår vakanser som ska återbesättas, antingen som vikariat eller med nya tidsbegränsade anställningar.

Som en illustration kan situationen vid det senaste årsskiftet beskrivas. Under året avslutade sju personer sina anställningar och nitton nya medarbetare började på myndigheten. Två jurister rekryterades under hösten 2017 men tillträder sina anställningar först under vintern och våren 2018. Sju anställda var tjänstlediga under året varav en återkom omedelbart efter årsskiftet. Till detta kommer att det varannan månad började respektive slutade en notarie. Utöver de anställda har Justitiekanslern anlitat två personer via bemanningsföretag för att under en begränsad tid vara myndigheten behjälplig med vissa kansligöromål. Vid årets utgång fanns det totalt 48 anställda vid myndigheten.

Att Justitiekanslern trots denna höga personalrörlighet kan upprätthålla en hög kvalitet på arbetet beror på att det varit möjligt att rekrytera mycket skickliga och samtidigt erfarna medarbetare som också klarar att snabbt sätta sig in i arbetet. Intressanta arbetsuppgifter är ett skäl till att duktiga jurister väljer att söka sig till myndigheten. En lika viktig faktor för att vara attraktiv som arbetsgivare är emellertid att det finns en väl fungerande administration och en ledningsfunktion som

förmår att både ställa krav och att skapa en god arbetsmiljö och en positiv arbetsgemenskap.

Av medarbetarna på den administrativa enheten har flertalet tidigare erfarenhet av arbete vid domstol eller på andra myndigheter inom rättsväsendet. De fem byråcheferna har samtliga assessorskompetens och därutöver bl.a. erfarenhet av arbete som domare och från Regeringskansliet. På myndigheten finns det kontinuerligt tre notarier i tjänst som fullgör de första sex månaderna av sin notariemeritering hos Justitiekanslern.

Antalet årsarbetskrafter uppgick under 2017 till 34. Vid utgången av 2017 var 30 kvinnor och 18 män anställda på myndigheten.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro (%)	2015	2016	2017
Totalt	2,58	2,19	3,11
Långtidssjukfrånvaro (60 kalenderdagar) i förhållande till total sjukfrånvaro	20,36	64,65	75,49
Kvinnor	3,77	3,28	4,87
Män	0,75	0,67	0,52

De anställdas totala sjukfrånvaro redovisas i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas långtidssjukfrånvaro (60 kalenderdagar) i förhållande till total sjukfrånvaro och sjukfrånvaro fördelad på kön. Sjukfrånvaro fördelad på ålder redovisas inte med hänsyn till att uppgifterna kan hänföras till enskilda individer, se Ekonomistyrningsverkets allmänna råd till 7 kap. 3 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Det kan anmärkas att enstaka längre sjukskrivningar på en liten myndighet får stor påverkan på procentalen för sjukfrånvaron.

2.2 PÅGÅENDE REGERINGSUPPDRAG

Justitiekanslern har sedan 2003 regeringens uppdrag att företräda Sverige i möten inom de internationella oljeskadefonderna (dnr 1983-03-90). Justitiekanslern har under 2017 företrätt Sverige vid två möten i London. Uppdraget redovisas till regeringen genom skriftliga rapporter.

3 TILLSYN

3.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans till 2017	38 (2016 – 27)
Inkomna ärenden 2017	1 123 (2016 – 1 077)
Antal ärenden att handlägga 2017	1 161 (2016 – 1 104)
Avgjorda ärenden 2017	1 097 (2016 – 1 065)
Balans till 2018	64

Av samtliga ärenden som har kommit in under året har tillsynsärendena utgjort 8,8 procent.

Omfattningen av Justitiekanslerns tillsyn framgår av 2 och 3 §§ lagen (1975:1339) om justitiekanslerns tillsyn samt 3 § förordningen (1975:1345) med instruktion för Justitiekanslern.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan för 2017 angavs följande specifika mål för myndighetens rättsliga tillsyn:

- För klagomål som kan avslutas utan vidare utredningsåtgärder bör ett brevsvår ha skickats till klaganden inom en månad från det att ärendet kom in till myndigheten.
- För andra ärenden där remittering eller utredning av någon omfattning krävs bör ärendet vara avslutat inom tio månader.
- Tillsynen bör vara särskilt inriktad på frågor som rör grundläggande fri- och rättigheter, rättssäkerhet samt offentlighet och sekretess.
- Granskningen av myndigheternas ärendeförteckningar bör vara avslutad senast den 30 juni.
- Justitiekanslern bör genomföra myndighetsinspektioner under året. Ansvaret för planering och genomförande av inspektioner ligger på respektive enhet. Rapporten från en inspektion bör vara färdigställd inom sex veckor efter det att inspektionen avslutades.

Under det gångna året har tillsynsverksamheten intensifierats. Antalet ärenden som Justitiekanslern inlett på eget initiativ har ökat från sex under 2016 (och samma antal under ett antal föregående år) till 15 under 2017, dvs. en dryg fördubbling. Tre av initiativärendena avsåg Polismyndigheten, fem Kriminalvården, tre Sveriges Domstolar, två Skatteverket, ett Åklagarmyndigheten och ett Migrationsverket. Inriktningen är att olika tillsynsprojekt löpande ska initieras av Justitiekanslern. Under hösten 2017 inleddes bl.a. två tillsynsprojekt avseende Polismyndigheten. En granskning inleddes beträffande Skatteverkets folkbokföringsenhet. Dessa projekt kommer att avslutas under 2018. Det ena projektet avseende Polismyndigheten och det som gäller Skatteverket genomförs genom att handlingar rekvireras till Justitiekanslern för granskning, s.k. skrivbordsinspektioner.

Av de 1 123 tillsynsärenden som kom in under året anhängiggjordes 841 genom anmälan från enskilda, 15, som nyss nämnts, på Justitiekanslerns eget initiativ och två genom anmälan från en annan myndighet. Övriga inkomna ärenden avsåg 229

ärendeförteckningar från myndigheter enligt 29 § myndighetsförordningen (2007:515), fem inspektioner och 29 protokoll från personalansvarsnämnder.

Kritik uttalades i 21 av de 1 097 tillsynsärenden som avgjordes under året. Därutöver gjordes i sex ärenden uttalanden i någon form. Ytterligare åtta anmälnings- och initiativärenden där Justitiekanslern inhämtat yttranden från berörda myndigheter avslutades utan någon ytterligare åtgärd. Åtta ärenden som avsåg anmälningar från enskilda om tjänstefel avslutades med beslut om att förundersökning inte skulle inledas.

Sammanfattningsvis uttalades kritik i 32,3 procent av de tillsynsärenden som föranledde remittering eller annan utredning av någon omfattning. Sett till det totala antalet tillsynsärenden som avgjordes under året uttalades kritik i 1,9 procent av dessa.

Kritiken har i flera fall avsett långsam handläggning hos olika myndigheter. I några fall har Justitiekanslern kritiserat Polismyndigheten, Kriminalvården, en åklagare samt en rådman med anledning av att personer kommit att vara frihetsberövade utan lagstöd (dnr 4186-16-22, 4187-16-22, 6927-16-22 och 1176-17-2.4). Kritik har också riktats mot Polismyndigheten med anledning av ett ingripande mot en enskild person som utnyttjade sin rätt att demonstrera (dnr 7374-16-21). Justitiekanslern har vidare riktat kritik mot berörda myndigheter i ärenden angående rättelse av personuppgifter i domstolarnas ärendehanteringssystem (dnr 7338-16-22), handläggning av ärenden om brott mot tystnadsplikt (dnr 3007-17-2.4), hantering av uppgifter i en brottmålsdom (dnr 1035-17-2.4) och hantering av allmänna handlingar (dnr 7013-16-22). Kritik har riktats mot Skatteverkets dåvarande högsta ledning med anledning av hur de agerat sedan de fått information om att vissa uppgifter lämnats ut till en redaktion för ett tv-program (dnr 3104-16-21). Justitiekanslern har även kritiserat dröjsmål med anstaltsplacering (dnr 7645-16-21), dröjsmål med handläggningen av ärenden om godkännande för anställning i bevakningsföretag (dnr 2958-16-21) samt röjande av sekretessbelagda uppgifter (dnr 2214-17-2.1).

De ärenden som har föranlett vissa uttalanden har avsett bl.a. Polismyndighetens rutiner vid beslut om omedelbart förverkande (dnr 6740-16-22) och Polismyndighetens underrättelser till Transportstyrelsen i körkortsfrågor m.m. (dnr 4996-15-22).

Av anmälningarna från enskilda lades 612 till handlingarna med ett brevsvar till anmälaren och 193 lades till handlingarna utan någon åtgärd.

Två tillsynsärenden har efter samråd under året överlämnats till Riksdagens ombudsmän för handläggning där.

Beträffande såväl ärenden som avslutades utan vidare utredning som ärenden som föranledde utredning av någon omfattning uppnåddes per den 31 december 2017 i samtliga fall det i verksamhetsplanen uppsatta målet om en månads respektive tio månaders handläggningstid.

3.2 TILLSYN I SKADEREGLERINGSÄRENDE

Förutom i tillsynsärenden har Justitiekanslern inom ramen för ett stort antal skaderegleringsärenden haft anledning att pröva frågor av renodlad tillsynskaraktär. Justitiekanslern har i tolv av dessa ärenden riktat kritik mot myndigheter. Kritiken har i flera fall avsett dröjsmål i handläggningen av olika ärenden. I tre fall har kritik riktats mot Kriminalvården. I ett av ärendena avsåg kritiken brister i rutinerna som medfört att en person satt frihetsberövad med restriktioner trots att dessa hade hävts (dnr 6918-15-40) och i ett annat att ett beslut om placering i avskildhet inte tillkommit i rätt ordning (dnr 562-16-40). I det tredje ärendet kritiserades Kriminalvården för att myndigheten inte agerat snabbare när en intagen påtalade en felaktighet i belastningsregistret (dnr 5750-16-42). I ett fall har Justitiekanslern kritiserat hur Polismyndigheten hanterat ett förverkande (dnr 7798-16-40). Justitiekanslern har också riktat allvarlig kritik mot Kronofogdemyndigheten för dröjsmål med registrering, bokföring och redovisning av influtna medel samt för underlåtenhet att ändra ett beslut om löneutmätning i rätt tid (dnr 7046-16-40).

Även i flera skaderegleringsbeslut där kritik inte riktats mot någon myndighet har Justitiekanslern gjort uttalanden. Sådana uttalanden har avsett bl.a. Polismyndighetens tillämpning av polislagens regler om kroppsvisitation och genomsökning av fordon (dnr 7319-16-40) samt Migrationsverkets handläggningstider (dnr 3990-16-40 och 7552-16-40).

3.3 INSPEKTIONSVERKSAMHET

Justitiekanslern har under 2017 genomfört fem inspektioner. Dessa skedde vid Halmstads tingsrätt, Länsstyrelsen i Hallands län, Göteborgs åklagarkammare, Polismyndigheten (lokalpolisområde Sollentuna) och Kronofogdemyndighetens enhet för betalningsföreläggande, kontoret i Visby.

Det allmänna intrycket från inspektionerna var att de inspekterade verksamheterna på det stora hela fungerade väl eller mycket väl.

Justitiekanslern påpekade emellertid vissa brister. I fyra av ärendena kritiserades dessutom berörda myndigheter i vissa hänseenden. Kritiken avsåg bl.a. långsam handläggning och inaktivitet i handläggningen. Därutöver avsåg kritiken brister i hanteringen av allmänna handlingar, bristande diarieföring samt att lagstadgade skyndsamhetskrav inte upprätthållits (dnr 1781-17-2.5, 1778-17-2.5, 2531-17-2.5 och 11156-17-2.5).

Det uppsatta målet att rapporten från en inspektion bör vara färdigställd inom sex veckor uppnåddes beträffande fyra av de fem inspektioner som genomfördes under 2017. En inspektion genomfördes i november 2017 och avslutades i januari 2018.

3.4 ÄRENDEFÖRTECKNINGAR

Under året har ärendeförteckningar från 21 länsstyrelser och 177 andra myndigheter granskats. Ärendeförteckningarna föranledde beslut med påpekanden beträffande 18 länsstyrelser. Granskningen av ärendeförteckningar från övriga myndigheter avslutades med att Justitiekanslern gjorde vissa påpekanden i 43 ärenden.

Kritik uttalades i tre ärendeförteckningsärenden. Kritiken avsåg brister i diarieföringen och långsam handläggning.

Samtliga ärendeförteckningsärenden avslutades inom den enligt verksamhetsmålet utsatta tiden.

4 SKADESTÅND INKLUSIVE RÄTTEGÅNGAR

4.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans till 2017	1 419 (2016 – 833)
Inkomna ärenden 2017	9 013 (2016 – 3 446)
Antal ärenden att handlägga 2017	10 432 (2016 – 4 279)
Avgjorda ärenden 2017	7 950 (2016 – 2 862)
Balans till 2018	2 482 (varav 78 rättegångar)

Av de under året inkomna ärendena har skadeståndsärendena utgjort 71,0 procent.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges följande specifika mål för myndighetens skadereglering:

- Justitiekanslern ska även fortsättningsvis sträva efter att förenkla handläggningen. Handlingar eller muntliga upplysningar kan t.ex. inhämtas mera formlöst varvid dokumentation sker i akten.
- Kvalitetssäkring ska ske genom att ytterligare någon handläggare eller en byråchef vid behov deltar i beredningen av ärendet.
- Handläggningstiden för ett ärende bör inte överstiga tolv månader.
- När ett ärende har överlämnats hit från en annan myndighet gäller tidsmålen enligt ovan för handläggningstiden här men om den enskilde redan har fått vänta länge på besked ska detta särskilt beaktas.
- För att korta handläggningstiderna ska enkla ärenden kunna avslutas med frångående av turordningsprincipen.
- Ärenden som i huvudsak avser långsam handläggning ska handläggas med förtur.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges följande specifika mål för myndighetens ärenden om ersättning enligt frihetsberövandelagen:

- Handläggningstiden för ett ärende bör inte överstiga fyra månader.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges följande specifika mål för rättegångar:

- Justitiekanslerns insats som företrädare för staten i rättegång ska kännetecknas av högsta kvalitet i arbetet med förberedelse och utförande av talan. Justitiekanslern ska medverka till att föra målen framåt. Kvalitetssäkring ska ske genom att ytterligare någon handläggare eller en byråchef vid behov deltar i förberedelsen och vid rättegången. Externa ombud ska även fortsättningsvis anlitas endast i undantagsfall.

Av de under 2017 inkomna ärendena avsåg 1 811 anspråk på ersättning enligt frihetsberövandelagen, 7 147 anspråk på ersättning enligt skadestånds- eller personuppgiftslagen, Europakonventionen m.m. och 55 under året anhängiggjorda rättegångar.

Det uppsatta målet för skadeståndsanspråk uppnåddes i allt väsentligt. Vid årsskiftet fanns endast 82 skaderegleringsärenden äldre än tolv månader och 61 ärenden avseende ersättning vid frihetsinskränkning äldre än fyra månader.

4.2 ERSÄTTNING TILL FRIHETSBERÖVADE M.M.

Anspråken på ersättning enligt frihetsberövandelagen utgjorde 14,3 procent av det totala antalet inkomna ärenden under året. Under 2017 avgjordes 1 691 sådana ärenden. Ersättning beviljades helt eller delvis i 87 procent av fallen.

Totalt betalades under året 59 833 tkr inkl. ombudskostnader och ränta ut i ersättning enligt frihetsberövandelagen. Dessa ersättningar har belastat anslaget 1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m. Utbetalningar av belopp överstigande 100 tkr har skett i 104 ärenden under året. I 29 av dessa ärenden har ersättningen överstigit 200 tkr. Det högsta belopp som under året har beslutats i ett ärende är 5 500 tkr (delbeslut dnr 8662-17-4.1).

Justitiekanslern har, efter rekvisition, betalat ut 5 449 tkr till Polismyndigheten. Detta belopp avser ersättningar enligt 8 § frihetsberövandelagen, dvs. ersättning för person- och sakskador vid laglig våldsanvändning.

I tabellen nedan redovisas totala ersättningsbelopp m.m. för de tre senaste åren.

År	Under året avslutade ärenden	Antal ärenden där ersättning utbetalats	Utbetalt belopp tkr	Varav ombudskostnader tkr
2015	2 426	2 201	85 945	2 864
2016	1 874	1 685	61 388	2 183
2017	1 691	1 473	59 833	1 606

4.3 ERSÄTTNING ENLIGT SKADESTÅNDSLAGEN M.M.

Inledning

Utöver anspråk på ersättning vid frihetsinskränkning, ärenden gällande uppgiftssamlingen Kringresande (se punkten 4.4 nedan) och rättegångar (se punkten 4.5 nedan) registrerades under året 892 anspråk grundade på främst skadeståndslagen och Europakonventionen samt 45 anspråk grundade på personuppgiftslagen. Justitiekanslern har under året avgjort 1 362 sådana skadeståndsärenden. Ersättning beviljades i 8,7 procent av fallen.

Justitiekanslern har i dessa ärenden uppdragit åt någon annan myndighet att betala ut beslutad ersättning med sammanlagt 1 668 tkr exklusive ränta.

Vissa ytterligare ekonomiska uppgifter som hänför sig till rättegångar redovisas i avsnitt 7.

Några intressanta skadeståndsärenden

Beslut som Justitiekanslern bedömer vara av allmänt intresse publiceras på Justitiekanslerns webbplats. De skadeståndsbeslut som har publicerats under året har avsett bl.a. polisen och kriminalvården, migration och fri rörlighet för personer samt långsam handläggning.

Polismyndigheten; husrannsakan. I ett fall hade polisen beslutat om husrannsakan i en persons lägenhet. Beslutet grundade sig på brottsmisstankar mot en annan person. Justitiekanslern fann att åtgärden hade varit oproportionerlig i Europakonventionens mening och att viss ersättning skulle lämnas till lägenhetsinnehavaren (dnr 7422-16-40).

Kriminalvården; anstaltsplacering. Ersättning lämnades inte när Kriminalvården hade låtit en person vara kvar i häkte i nästan sju veckor i väntan på en anstaltsplacering. Justitiekanslern bedömde att handläggningen var felaktig men att den inte kunde leda till ersättning för kränkning (dnr 11871-17-4.3). Ersättning lämnades inte heller när en person menade att Kriminalvården bl.a. hade placerat honom på anstalter med en högre grad av övervakning och kontroll än vad som varit nödvändigt (dnr 7037-15-40).

Migrationsverket; handläggningstider. Flyktingsituationen under hösten 2015 föranledde flera skadeståndsanspråk mot staten, bl.a. eftersom Migrationsverkets handläggningstider i s.k. anknytningsärenden blivit långa. Normalt ska sådana ärenden avgöras inom nio månader. Justitiekanslern har bedömt två fall där handläggningstiden i stället var 13 respektive 21 månader. Justitiekanslern uttalade att dröjsmålen var betydande men att de inte kunde betraktas som oaktsamma, bl.a. med hänsyn till Migrationsverkets exceptionella arbetsbelastning (dnr 3990-16-40 och 7552-16-40).

Id-kontroller. Justitiekanslern har också tagit ställning till skadeståndskrav från mer än 500 personer som pendlar mellan Sverige och Danmark och därmed påverkades av de id-kontroller som regeringen återinförde under hösten 2015. Justitiekanslern uttalade att det var tveksamt om id-kontrollerna var förenliga med EU-rätten. Det var dock inte fråga om en sådan allvarlig (klar) överträdelse som kunde leda till skadeståndsansvar för staten (dnr 5943-16-40 m.fl.).

Långsam handläggning. Även utanför migrationsrättens område har Justitiekanslern tagit ställning till skadeståndskrav grundade på långsam handläggning. I ett fall begärde ett tyskt företag skadestånd för den långa handläggningstiden i ett ärende hos *Kemikalieinspektionen*. Justitiekanslern har under flera år kritiserat Kemikalieinspektionen för långa handläggningstider i vissa ärenden. I det aktuella fallet ansågs handläggningstiden ha stått i strid med en EU-förordning, men anspråket avslogs eftersom det inte fanns något orsakssamband mellan överträdelsen och den påstådda skadan (dnr 4840-16-40). Ersättning lämnades däremot i ett fall där handläggningen av ett *brottmål* hade tagit alltför lång tid. Rätten till rättegång inom skälig tid, enligt artikel 6 i Europakonventionen, hade åsidosatts (dnr 2117-17-4.3).

Mervärdesskatt på posttjänster. Avslutningsvis kan nämnas att Justitiekanslern för närvarande handlägger drygt 80 delvis likartade ärenden med ersättningskrav mot staten på mervärdesskattens område. I ärendena åberopas bl.a. rätt till skadestånd på unionsrättslig grund, alternativt rätt till återbetalning av skatt med stöd av EU-rätten. Sökandena gör gällande att de har betalat mervärdesskatt på posttjänster i strid med EU-rätten. Sammanlagt uppgår kraven i dessa ärenden till flera hundra miljoner kronor. Därtill kommer krav på ränta.

4.4 ANSPRÅK MED ANLEDNING AV UPPGIFTSSAMLINGEN KRINGRESANDE

Under 2015 ansökte elva personer om stämning mot staten vid Stockholms tingsrätt med anledning av att de funnits med i uppgiftssamlingen Kringresande. De yrkade att de skulle tillerkännas ersättning med 30 000 kr per person utöver tidigare beslutad ersättning. Tingsrätten biföll käromålen. Justitiekanslern överklagade tingsrättens dom till Svea hovrätt som den 28 april 2017 fastställde tingsrättens dom (mål nr T 6161–16). Justitiekanslern valde att inte överklaga hovrättens dom, vilket innebar att staten skulle betala ytterligare 30 000 kr till var och en av de elva kärandena.

Hovrättens dom gällde endast de elva kärandena i målet. I ett principbeslut den 24 maj 2017 fann emellertid Justitiekanslern att en konsekvens av hovrättens dom var att alla som funnits med i uppgiftssamlingen hade rätt till ersättning med sammanlagt 35 000 kr (dnr 2503-17-4.3.1). Detta eftersom det inte i efterhand var möjligt att göra någon individuell bedömning av etnicitetsfrågans betydelse i det enskilda fallet. Under 2017 inkom 6 210 ersättningsanspråk från enskilda och Justitiekanslern avgjorde fram till årsskiftet 4 856 av dessa ärenden. I 2 813 ärenden har ersättning beviljats. Justitiekanslern har uppdragit åt Polismyndigheten att se till att beloppen betalas ut.

Efter hovrättens dom och intensifierat efter det att principbeslutet meddelades i maj 2017 och därefter under hela hösten fick myndigheten ta emot ett mycket stort antal telefonsamtal från enskilda. Trots att samtliga anställda hjälpte till med att besvara samtalen var trycket periodvis extremt och samtalen påverkade tidvis möjligheten att utföra annat nödvändigt arbete. Den omfattande ärendetillströmningen medförde att Justitiekanslern tillfälligt anställde två personer, varav en jurist, som arbetat och fortfarande arbetar uteslutande med dessa ärenden.

Personer som ringt för att få veta om de funnits med i uppgiftssamlingen eller inte har uppmanats att skicka in en ansökan om ersättning. Ett stort antal personer som inte fanns med i uppgiftssamlingen har gjort det och dessa har fått avslag på sin begäran om ersättning.

4.5 RÄTTEGÅNGAR

Inledning

Under året registrerades 55 nya ärenden och 41 ärenden avslutades där enskilda vid domstol har yrkat skadestånd av staten. Sex av dessa ärenden har hos Justitiekanslern avslutats genom att en annan myndighet fått i uppdrag att föra statens talan. I övriga 35 ärenden har Justitiekanslern fört statens talan. I tre av de ärenden

där Justitiekanslern fört statens talan har förlikning träffats, i fyra ärenden har käranden återkallat sin talan och i elva fall har kärandens talan helt eller delvis bifallits av domstolen. I de övriga 17 ärendena har käromålen lämnats utan bifall eller avvisats.

Under året har fem ärenden om ersättning enligt frihetsberövandelagen föranlett rättegång sedan sökanden inte godtagit Justitiekanslerns beslut. Fyra rättegångar gällande frihetsberövandelagen har avslutats 2017. I samtliga dessa lämnades käromålet utan bifall.

Staten har i dessa rättegångar företrätts av anställda hos Justitiekanslern.

Principiellt intressanta rättegångar

Domar som vunnit laga kraft

Energimärkning av fönster. Under sommaren avslutades målet mellan en fönsterproducent och staten. Målet handlade om fri rörlighet av varor och frågan om staten genom Energimyndigheten brutit mot unionsrätten med anledning av ett program om energimärkning. Sedan Stockholms tingsrätt ogillat käromålet och Svea hovrätt fastställt tingsrättens dom meddelade Högsta domstolen (mål T 2078-16) med en fyllig motivering beslut om att varken begära förhandsavgörande från EU-domstolen eller att meddela prövningstillstånd (dnr 4254-12-45).

Verkställigheten av ett fängelsestraff överflyttat från Finland till Sverige. I februari 2017 avslutades ett mål där skadestånd yrkades till följd av att staten genom Kriminalvården i ett beslut den 16 juni 2011 hade accepterat en begäran från Finland om överflyttning av verkställighet av en person. Frågan var bl.a. om vissa beslut i samband med överflyttningen hade inneburit ett åsidosättande av artikel 5.1 i Europakonventionen. Även frågan om personen hade rätt till ersättning enligt 5 § frihetsberövandelagen, antingen på grund av en konventionskränkning eller på grund av att beslutet om överflyttning av något annat skäl varit felaktigt, prövades. Svea hovrätt ogillade kärandens talan i juni 2016. Högsta domstolen beslutade att inte meddela prövningstillstånd (dnr 6324-13-45).

Mervärdesskatt på tryckeriprodukter. Ett bolag som var kund hos ett tryckeri ansökte under 2015 om stämning mot staten vid Solna tingsrätt. Bolaget begärde skadestånd och gjorde gällande att Skatteverket hade gjort sig skyldigt till fel eller försummelse vid myndighetsutövning genom att utan stöd i lag minska bolagets tidigare avdragna ingående mervärdesskatt med ett visst belopp som motsvarade vad Skatteverket hade återbetalat till ett annat bolag som kärandebolaget hade köpt tryckeriprodukter av. Staten bestred kravet och yrkade även att en del av käromålet skulle avvisas eftersom saken redan hade prövats i annan ordning. Tingsrätten biföll statens avvisningsyrkande. Svea hovrätt beslutade att inte meddela prövningstillstånd. Handläggningen av målet fortsatte i tingsrätten i de delar som inte hade avvisats och tingsrätten avlog under våren bolagets talan. Domen har vunnit laga kraft (dnr 6867-15-45).

Pågående mål

Preskriberade skattefordringar? Ett konkursbo ansökte under 2012 om stämning mot staten vid Solna tingsrätt och anförde bl.a. att Kronofogdemyndigheten förmått boet att betala vissa skatter trots att skattefordringarna varit preskriberade. Konkursboet begärde i första hand att beloppen skulle betalas tillbaka på den grunden att betalningarna saknat rättslig grund. Staten motsatte sig detta och menade bl.a. att skattefordringarna inte hade varit preskriberade. Konkursboets talan övertogs senare av ett bolag. Sedan en fråga om rättegångshinder avgjorts i Högsta domstolen (rättsfallet NJA 2016 s. 933) ogillade tingsrätten bolagets talan. Tingsrätten fann bl.a. att skattefordringarna inte varit preskriberade när betalningarna ägde rum. Domen har av bolaget överklagats till Svea hovrätt, som meddelat prövningstillstånd (dnr 5115-12-45).

Mervärdesskatt på posttjänster. En bank ansökte 2014 om stämning mot staten vid Stockholms tingsrätt under åberopande av att staten brutit mot unionsrätten genom att belägga Posten AB:s samhällsomfattande tjänster med 25 procents mervärdesskatt. Staten begärde bl.a. att bankens talan skulle avvisas såvitt avsåg begäran om återbetalning av skatt på unionsrättslig grund, med hänvisning till att allmän domstol inte var behörig att pröva talan i den delen. Tingsrätten lämnade statens avvisningsyrkande utan bifall och Svea hovrätt fastställde tingsrättens beslut. Justitiekanslern överklagade beslutet till Högsta domstolen som liksom underinstanserna avlog statens avvisningsyrkande. Muntlig förberedelse är planerad i tingsrätten under början av 2018 (dnr 5276-14-45).

Ersättningslagen. Ett antal personer begärde under 2015 skadestånd av staten och anförde sammanfattningsvis att utformningen av lagen (2012:663) om ersättning på grund av övergrepp eller försummelser i samhällsvården av barn och unga i vissa fall (ersättningslagen) och Ersättningsnämndens tillämpning av lagen inneburit en överträdelse av deras rätt till domstolsprövning och effektivt rättsmedel enligt artiklarna 6 och 13 i Europakonventionen. Staten bestred käromålen. Tingsrätten ogillade kärandenans talan genom ett antal domar. Tingsrätten ansåg att det inte hade förekommit några sådana överträdelser av Europakonventionen som gjorts gällande. Domarna har överklagats till Svea hovrätt (dnr 3008-15-45 m.fl.).

Avregistrerat svenskt medborgarskap. Under 2016 ansökte en person om stämning mot staten och begärde skadestånd på grund av att hans svenska medborgarskap under många år hade varit avregistrerat i strid med 2 kap. 7 § andra stycket regeringsformen (jfr rättsfallet NJA 2014 s. 323). Justitiekanslern hade tidigare, inom ramen för sin frivilliga skadereglering, tillerkänt käranden ersättning för ideell skada med 100 000 kr men denne ansåg att skadeståndet skulle vara högre. Staten bestred käromålet. Efter prövning i tingsrätten bestämde Hovrätten för Västra Sverige skadeståndet till 150 000 kr. Staten överklagade till Högsta domstolen och huvudförhandling hölls den 23 januari 2018. En fråga i målet är hur man ska se på preskription när ett skadeståndsanspråk grundar sig på en överträdelse av den aktuella bestämmelsen i regeringsformen (dnr 2335-16-45).

Verkställighet i Sverige av en kinesisk dom. En person har ansökt om stämning mot staten och begärt att Stockholms tingsrätt ska fastställa att staten är ersättningsskyldig för de skador han har drabbats av till följd av att han frihetsberöva-

des i Sverige under nästan fem års tid. Personen dömdes till ett långt fängelsestraff i Kina men verkställde de sista åren av sitt straff i svenskt fängelse. Han menar att den svenska staten, genom att tillåta verkställighet av domen i Sverige trots att den var resultatet av en orättvis rättegång i Kina, har brutit mot Europakonventionen. Han menar också att han är oskyldigt dömd i Kina. Staten bestred käromålet. Tingsrätten lämnade käromålet utan bifall. Domen har överklagats till Svea hovrätt, som meddelat prövningstillstånd (dnr 2699-16-45).

Hönsburar; anmälningdirektivet. Trettio äggproducenter har begärt skadestånd av staten. De anför sammanfattningsvis att Jordbruksverket under åren 1997–2003 i ärenden rörande tillstånd för hönshållning i burar agerat felaktigt eller försumligt vid myndighetsutövning, vilket ger dem rätt till skadestånd. Det felaktiga agerandet bestod enligt äggproducenterna i att Jordbruksverket i enskilda beslut tillämpat tekniska föreskrifter som inte hade anmälts till Europeiska kommissionen enligt det s.k. anmälningdirektivet och som därför inte fick tillämpas mot enskilda. Staten bestrider käromålet (dnr 1548-17-4.5).

Statsstöd. Regeringen meddelade 2009 beslut om Nationell strategi för ett utvecklat föräldrastöd – en vinst för alla. Det övergripande målet med strategin, som fortfarande gäller, är att alla föräldrar med barn under 18 år ska erbjudas stöd i föräldraskapet under barnets hela uppväxt. I syfte att genomföra strategin utdelade regeringen stimulansbidrag för utvecklingsprojekt i ett antal kommuner tillsammans med samverkande lärosäten. Dåvarande Statens folkhälsoinstitut fick i uppdrag av regeringen att ansvara för fördelningen av medlen till kommunerna. Familjeakademien/Active Parenting AB ansökte 2017 om stämning mot staten. Bolaget gjorde bl.a. gällande att staten blivit skadeståndsskyldig genom en överträdelse av unionsrätten som bestod i att Statens folkhälsoinstituts fördelning av stimulansbidrag utgjorde en åtgärd som innefattade otillåtet statligt stöd i den mening som avses i Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Staten bestrider käromålet (dnr 9762-17-4.5).

Ne bis in idem. En person har ansökt om stämning mot staten. Personen har begärt ersättning för ekonomisk skada med hänvisning till att staten genom att ha dömt honom för skattebrott och grovt skattebrott har handlat i strid med artikel 4 i Europakonventionens sjunde tilläggsprotokoll och artikel 50 i EU-stadgan eftersom han dessförinnan hade påförts skattetillägg för samma gärningar (jfr NJA 2013 s. 502 och NJA 2013 s. 746). Staten bestrider käromålet (dnr 12389-17-4.5).

Preskriberat anspråk avseende ett frihetsberövande? En person har väckt talan och bl.a. begärt att staten ska utge lidandeersättning avseende ett frihetsberövande i dess helhet. Personen var frihetsberövad respektive ålagd anmälningsskyldighet under 2003 och 2004 och fick 35 000 kr i lidandeersättning efter att ha lämnat in sitt anspråk till Justitiekanslern den 25 april 2014. Staten motsatte sig i domstol personens talan och invände att en del av anspråket som avser tiden före den 25 april 2004 är preskriberat. Tingsrätten ogillade käromålet och fann i likhet med staten att anspråket var preskriberat såvitt avsåg tiden före den 25 april 2004. Domen överklagades och i en dom den 5 oktober 2017 fastställde Hovrätten över Skåne och Blekinge tingsrättens domslut utan några ändringar. Personen har överklagat hovrättens dom till Högsta domstolen som ännu inte avgjort frågan om prövningstillstånd (dnr 6740-15-45).

Skälig ersättning för ett mycket långt frihetsberövande. En person har ansökt om stämning och begärt ersättning av staten med anledning av att han varit frihetsberövad i tre år och fem månader. Justitiekanslern har tidigare tillerkänt personen viss ersättning för lidande med anledning av frihetsberövandet. Käranden menar att ersättningen inte är skälig på grund av bl.a. publicitet och restriktioner samt menar också att frihetsberövandet inneburit en överträdelse av Europakonventionen (dnr 4774-16-45). Staten bestrider käromålet och anser att den beslutade ersättningen är tillräcklig.

5 TRYCK- OCH YTTRANDEFRIHET INKLUSIVE RÄTTEGÅNGAR

5.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans till 2017	16 (2016 – 11)
Inkomna ärenden 2017	294 (2016 – 263)
Antal ärenden att handlägga 2017	310 (2016 – 274)
Avgjorda ärenden 2017	260 (2016 – 259)
Balans till 2018	50 (varav 10 avser rättegångar)
Inledda förundersökningar 2017	37 (2016 – 12)
Åtal väckta under 2017	6 (2016 – 5)

Av samtliga ärenden som kommit in under året har tryck- och yttrandefrihetsärendena utgjort 2,3 procent.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges följande specifika mål för myndighetens tryck- och yttrandefrihetsärenden:

- Beslut huruvida förundersökning ska inledas bör meddelas snarast och senast inom en månad från det att ärendet kom in till myndigheten, eller inom den kortare tid som krävs för att de frister som gäller för t.ex. preskription och beslag inte ska överskridas. Justitiekanslern ska ha ett fortsatt nära samarbete med de åklagare som verkställer inledda förundersökningar och bistår med att utföra åtalet i domstol. Justitiekanslern ska liksom tidigare biträda handläggande åklagare vid rättegång.

I likhet med tidigare år har en stor del av de inkomna anmälningarna avsett publiceringar som inte omfattas av grundlagsskydd. Det gäller bl.a. publiceringar på internet där webbplatsen inte omfattas av den s.k. databasregeln i 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen.

I så gott som samtliga fall har beslut i frågan om förundersökning ska inledas fattats inom en månad från att anmälan kom in till myndigheten.

5.2 FÖRUNDESRÖKNINGAR OCH RÄTTEGÅNGAR

Inledning

Justitiekanslern inledde under 2017 förundersökning angående hets mot folkgrupp i 22 ärenden. Avseende sex av dessa väcktes åtal under året (dnr 7433-16-3.4,

2897-17-3.4, 2916-17-3.4, 2926-17-3.4, 8989-17-3.4 och 2338-17-3.4). I tre fall lades förundersökningen ner. Förundersökning inleddes också i åtta ärenden angående brott mot det s.k. efterforskningsförbudet. Tre av förundersökningarna har numera lagts ner medan fem är alltjämt pågående. Sex förundersökningar inleddes om brott mot tystnadsplikt, varav fyra numera lagts ner och två alltjämt pågår. Justitiekanslern inledde även under året förundersökning i ett ärende om underlåtenhet att utse och anmäla ansvarig utgivare för radioprogram. Den förundersökningen pågår fortfarande.

Principiellt intressanta rättegångar

Domar som vunnit laga kraft

Helsingborgs tingsrätt meddelade den 15 januari 2016 dom i ett mål angående *brott mot efterforskningsförbudet*. Åtalet avsåg att en ledamot i kommunstyrelsen i en kommun i Skåne vid två tillfällen hade efterforskat vem som lämnat uppgifter till SVT/Sydneytt för offentliggörande. Tingsrätten dömde den tilltalade i enlighet med åtalet och bestämde påföljden till dagsböter. Den tilltalade överklagade domen. Hovrätten över Skåne och Blekinge meddelade den 24 oktober 2016 dom i målet och ändrade tingsrättens dom endast på så sätt att dagsbotens storlek sattes ner. Den tilltalade överklagade till Högsta domstolen, som efter att ha inhämtat yttrande från Justitiekanslern, beslutade att inte meddela prövningstillstånd (dnr 9350-14-35 och 9351-14-35).

Nyköpings tingsrätt meddelade den 7 februari 2017 dom i ett mål angående tryckfrihetsbrottet *hets mot folkgrupp* avseende ett tryck på en t-tröja. Tingsrätten dömde den tilltalade för hets mot folkgrupp, ringa brott, och påföljden bestämdes till dagsböter. Den tilltalade överklagade domen men Svea hovrätt beslutade den 24 april 2017 att inte meddela prövningstillstånd. Högsta domstolen beslutade den 1 juni 2017 att inte meddela prövningstillstånd (dnr 1739-16-35).

Göteborgs tingsrätt meddelade den 26 januari 2017 dom i ett mål angående *brott mot efterforskningsförbudet*. Åtalet avsåg att en prefekt vid Göteborgs universitet genom ett e-mail hade efterforskat vem som lämnat uppgifter till Göteborgsposten för offentliggörande. Tingsrätten dömde den tilltalade i enlighet med åtalet och bestämde påföljden till dagsböter. Den tilltalade överklagade domen. Hovrätten för Västra Sverige ansåg att det inte var utrett att den tilltalade uppsåtligt åsidosatt efterforskningsförbudet och ogillade åtalet genom en dom meddelad den 11 oktober 2017. Hovrättens dom har vunnit laga kraft (dnr 1133-16-35).

Pågående mål

Justitiekanslern ansökte i oktober 2016 om stämning mot två personer angående yttrandefrihetsbrottet *hets mot folkgrupp*. Åtalet avsåg yttranden som publicerats på en webbplats (en blogg). Justitiekanslern ansökte samma dag även om stämning mot en av personerna avseende ett stort antal yttranden och omslag till CD-skivor som publicerats på en annan webbplats. Göteborgs tingsrätt beslutade den 30 juni 2017 att avvisa åtalet mot de två personerna såvitt avsåg åtalet för yttranden på bloggen eftersom det inte var visat att bloggen tillhandahölls av samma aktör som tillhandahöll den andra webbplatsen och publiceringarna därmed inte om-

fattades av yttrandefrihetsgrundlagen. Beslutet har vunnit laga kraft. Huvudförhandling i resterande del är planerad att genomföras under våren 2018 (dnr 2497-16-35, 6618-15-35, 1919-16-35 och 1920-16-35).

6 RÄTTSHJÄLP INKLUSIVE RÄTTEGÅNGAR

6.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans till 2017	81	(2016 – 45)
Inkomna ärenden 2017	1 897	(2016 – 2 749)
Antal ärenden att handlägga 2017	1 978	(2016 – 2 794)
Avgjorda ärenden 2017	1 915	(2016 – 2 709)
Balans till 2018	63	(varav 7 rättegångar)

Av de under året inkomna ärendena har rättshjälpsärendena utgjort 14,9 procent.

Justitiekanslerns uppgifter inom detta verksamhetsområde regleras i 45 § rättshjälpslagen (1996:1619), 8 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde samt i lagen (2005:73) om rätt för Justitiekanslern att överklaga vissa beslut.

I Domstolsverkets föreskrifter om rättshjälp (DVFS 2012:15) finns bestämmelser om när domstolar och vissa andra myndigheter ska underrätta Justitiekanslern om beslut angående rättshjälp m.m. Det rör sig bl.a. om vissa beslut där rättshjälp har beviljats, beslut om byte av rättshjälpsbiträde och beslut i första instans genom vilket bl.a. ett rättshjälpsbiträde eller en offentlig försvarare har erhållit en sammanlagd ersättning om minst 150 000 kr inklusive mervärdesskatt. Beloppsgränsen för när underrättelse ska ske höjdes från 100 000 kr till 150 000 kr från och med den 1 januari 2017 (DVFS 2016:16). Beloppshöjningen har medfört en minskning av antalet inkomna rättshjälpsärenden.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges följande specifika mål för rättshjälpsärenden:

- Justitiekanslern ska verka för en enhetlig praxis. Justitiekanslern ska under året intensifiera sitt samarbete med Domstolsverket för att sprida information till berörda myndigheter och domstolar om den underrättelseskyldighet som gäller för beslut som rör rättshjälp m.m., samt för att se till att resultatet i överklagade ärenden blir bättre känt.

Under året har Justitiekanslern överklagat beslut angående rättshjälp m.m. i 24 ärenden. Överklagandena har avsett bl.a. frågan om rättshjälp ska beviljas, ersättningar till offentliga försvarare m.fl., s.k. förhandsbesked till långväga försvarare m.fl. och frågan om ersättningsgaranti ska beviljas.

Justitiekanslern har under 2017 på begäran av domstolar och Rättshjälpsnämnden yttrat sig i 118 ärenden.

7 ÖVRIGA RÄTTEGÅNGAR

7.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans till 2017	1	(2016 – 1)
Inkomna ärenden 2017	1	(2016 – 1)
Antal ärenden att handlägga 2017	2	(2016 – 2)
Avgjorda ärenden 2017	1	(2016 – 1)
Balans till 2018	1	

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges följande specifika mål för rättegångar:

- Justitiekanslerns insats som företrädare för staten i rättegång ska kännetecknas av högsta kvalitet i arbetet med förberedelse och utförande av talan. Justitiekanslern ska medverka till att föra målen framåt. Kvalitetssäkring ska ske genom att ytterligare någon handläggare eller en byråchef vid behov deltar i förberedelsen och vid rättegången. Externa ombud ska även fortsättningsvis anlitas endast i undantagsfall.

Rättegångar i ärenden angående skadestånd, tryck- och yttrandefrihet samt rätts hjälp redovisas under respektive avsnitt. I detta avsnitt redovisas övriga rättegångar som bl.a. avser avtalstvister och äganderättstvister.

7.2 MÅLET GIRJAS SAMEBY MOT STATEN

På talan av Girjas sameby fastställde Gällivare tingsrätt genom dom den 3 februari 2016 bl.a. att samebyn i förhållande till staten ensam har rätt till småviltsjakt och fiske inom samebyns område. Staten överklagade domen till Hovrätten för Övre Norrland. Huvudförhandling hölls i november och december 2017. Genom dom den 23 januari 2018 fastställde hovrätten att samebyn har bättre rätt än staten till jakt efter småvilt och till fiske inom samebyns område men ogillade samebyns yrkande om rätt att utan statens samtycke upplåta rätt till småviltsjakt och till fiske. I domen uttalar hovrätten bl.a. att bestämmelserna om att det ankommer på länsstyrelsen att pröva frågor om upplåtelse av rätt till jakt och fiske inom det aktuella området inte strider mot de grundlagsfästa skydden för egendom och mot diskriminering eller mot svenska regler om urfolks rättigheter. Domen kommer att överklagas (dnr 3360-09-5).

7.3 VISSA EKONOMISKA UPPGIFTER

Kostnaderna för staten i samband med rättegångar har under året uppgått till sammanlagt 4 461 tkr. Härav utgör kostnaderna för ombudsarvode i mål där Justitiekanslern har anlitat advokat 4 454 tkr.

Under 2017 har Justitiekanslern erhållit ersättning avseende rättegångskostnader från motparter med 540 tkr inklusive ränta.

8 ÖVRIGA ÄRENDESLAG

8.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans till 2017	76 (2016 – 44)
Inkomna ärenden 2017	342 (2016 – 379)
Antal ärenden att handlägga 2017	418 (2016 – 423)
Avgjorda ärenden 2017	340 (2016 – 348)
Balans till 2018	78

Av de under året inkomna ärendena har de som hör till Övriga ärendeslag utgjort 2,7 procent.

Verksamhetsområdet Övriga ärendeslag innefattar ärenden som redovisas under ärendegrupperna Justitiekanslerns egen verksamhet, Integritet, Advokatärenden och Remisser.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges följande specifika mål gällande advokatärenden respektive remisser:

- Justitiekanslern ska granska advokatsamfundets disciplinverksamhet genom att påkalla åtgärd eller överklaga beslut i de fall det från allmän synpunkt framstår som motiverat att ingripa.
- Justitiekanslerns remissvar ska bidra till att ny lagstiftning håller hög kvalitet. Remisser som behandlar Justitiekanslerns kärnområden ska prioriteras. Det gäller främst förslag som innefattar frågor om integritet, offentlighet och sekretess, tryck- och yttrandefrihet, skadeståndsrätt samt grundläggande fri- och rättigheter.

8.2 JUSTITIEKANSLERNS EGEN VERKSAMHET

Under ärendegruppen Justitiekanslerns egen verksamhet registreras ärenden som rör organisation, budget, personal, lokaler, utlämnande av allmänna handlingar, arkivfrågor och information. Totalt har 113 ärenden registrerats under 2017.

8.3 INTEGRITET

Justitiekanslerns uppgifter på detta verksamhetsområde regleras i kreditupplysningslagen (1973:1173) och inkassolagen (1974:182). Under 2017 inkom 50 ärenden enligt de nämnda lagarna.

8.4 ADVOKATÄRENDEN

Justitiekanslerns uppgifter och befogenheter vad gäller tillsynen över advokatväsendet regleras i 8 kap. rättegångsbalken och i stadgarna för Sveriges advokatsamfund. Syftet med Justitiekanslerns verksamhet är primärt att bidra till ett gott förtroende för advokatväsendet. Tillsynen utövas genom bevakning av advokatsamfundets disciplinverksamhet.

Justitiekanslern har under året fått in och granskat beslut och i förekommande fall akter och andra handlingar från styrelsen, prövningsavdelningarna och disciplinnämnden i sådana ärenden där någon åtgärd mot en ledamot av samfundet har ifrågasatts. Några klagomål har också kommit in direkt till Justitiekanslern från enskilda. Justitiekanslern har endast påkallat åtgärd i ett ärende under året (dnr 2452-17-7.4).

8.5 REMISSER

Under året har 133 remisser kommit in och 132 remissyttranden avgetts. 28 remissärenden fanns i balans vid årets slut.

32 av remissyttrandena, vilka bedömts vara av särskilt intresse, har lagts ut på Justitiekanslerns webbplats under 2017:

- Ändrade mediegrundlagar (SOU 2016:58), dnr 5822-16-80
- Ökad insyn i partiets finansiering - ett utbyggt regelverk (SOU 2016:74), dnr 7052-16-80
- Frågor kring 2009 års renskötselkonvention (Ds 2016:27), dnr 5473-16-80
- Strada – Transportstyrelsens olycksdatabas (Ds 2016:20), dnr 7025-16-80
- Kameraövervakningslagen och möjligheterna att använda drönare för berättigade ändamål (Ju2016/09129/L6), dnr 7757-16-80
- Politisk information i skolan – ett led i demokratiuppdraget (SOU 2016:4), dnr 6912-16-80
- Ansvar för de försäkringsmedicinska utredningarna, dnr 7152-16-80
- En gränsöverskridande mediepolitik (SOU 2016:80), dnr 7867-16-80
- En översyn av lagstiftningen om företagsbot (SOU 2016:82), dnr 7951-16-80
- Ett modernare utsökningsförfarande (SOU 2016:81), dnr 7897-16-80
- Tillhandahållande av tekniska sensorsystem – ett sätt att förbättra samhällets informationssäkerhet (Ju2017/02002/L4), dnr 1340-17-8.1
- Elektronisk övervakning av kontaktförbud (Ds 2017:1), dnr 910-17-8.1
- Straffprocessens ramar och domstolens beslutsunderlag i brottmål – en bättre hantering av stora mål (SOU 2017:7), dnr 1275-17-8.1
- Genomförande av EU:s oskuldspresumtionsdirektiv (SOU 2017:17), dnr 1510-17-8.1
- Förslag till lag om ersättning till personer som har fått ändrad könstillhörighet fastställd i vissa fall (Ds 2017:6), dnr 1918-17-8.1
- Brottssdatalag (SOU 2017:29), dnr 2243-17-8.1
- Nästa steg? – Förslag för en stärkt minoritetspolitik (SOU 2017:60), dnr 5172-17-8.1
- Kvalificerad välfärdsbrottslighet (SOU 2017:37), dnr 2939-17-8.1
- Ny dataskyddslag (SOU 2017:39), dnr 2887-17-8.1
- Stärkt ordning och säkerhet i domstol (SOU 2017:45), dnr 4131-17-8.1
- Ny lag om företagshemligheter (SOU 2017:45), dnr 3628-17-8.1
- En ny kamerabevakningslag (SOU 2017:55), dnr 4709-17-8.1
- Bättre skydd mot diskriminering (SOU 2016:87), dnr 2919-17-8.1

- Lag om flygpassageraruppgifter i brottsbekämpningen (SOU 2017:57), dnr 4710-17-8.1
- Nya ungdomspåföljder (Ds 2017:25), dnr 5068-17-8.1
- Skyldighet för vissa offentliga funktionärer att anmäla innehav av finansiella instrument (Ds 2017:21), dnr 3172-17-8.1
- En snabbare lagföring – försöksprojekt med ett snabbförfarande i brottmål (Ds 2017:36), dnr 8482-17-8.1
- En omarbetad domstolsdatalag – Anpassning till EU:s dataskyddsförordning (Ds 2017:41), dnr 9055-17-8.1
- Så stärker vi den personliga integriteten (SOU 2017:52), dnr 5358-17-8.1
- Barnets rättigheter i ett straffrättsligt förfarande m.m. (SOU 2017:68), dnr 9666-17-8.1
- Genomförande av vissa straffrättsliga åtagande för att förhindra och bekämpa terrorism (SOU 2017:72), dnr 10337-17-8.1
- Brottdatalag – kompletterande lagstiftning (SOU 2017:74); Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter (Ju2017/07698/L4), dnr 10421-17-8.1

Tabell 1 visar balanserade, inkomna och avgjorda ärenden 2017					
GRUPPNR	Bal t 2017	Ink 2017	Ink 2016	Avgj 2017	Bal t 2018
TILLSYN	38	1 121	1 077	1 095	64
Anmälan från enskild	24	506	495	498	32
Anmälan från mynd.	0	2	1	1	1
Oklara yrkanden	5	335	319	331	9
Initiativärenden	7	15	6	10	12
Inspektioner	1	5	4	5	1
Ansvarsnämnder	0	29	35	29	0
Ärendeförteckningar	1	229	217	221	9
Rättegångar	0	0	0	0	0
YTTRANDEFRIHET	16	294	263	260	50
Tryckfrihet	4	114	133	109	9
Yttrandefrihet	2	172	122	143	31
Film och videogram	0	0	1	0	0
Radio- och TV-lagen	0	3	1	3	0
Rättegångar	10	5	6	5	10
SKADESTÅND	1 419	9 013	3 446	7 950	2 482
Frihetsberövandelagen	500	1 737	1 902	1 624	613
Personuppgiftslagen	15	45	37	39	21
Skadeståndslagen	839	7 102	1 404	6 179	1 762
Säkerhetskontroll	1	0	64	0	1
Rättegångar	64	55	37	41	78
Återkrav frihetsinskr.	0	0	2	0	0
Omprövn. frihetsinskr.	0	74	0	67	7
ÖVRIGA RÄTTEG	1	1	1	1	1
INTEGRITET	0	50	72	50	0
Datalagen	0	0	1	0	0
Kreditupplysningslagen	0	4	9	4	0
Inkassolagen	0	46	54	46	0
Kameraövervakning	0	0	8	0	0
Rättegångar	0	0	0	0	0
ÖVRIGT	76	319	327	316	79
JK:s egen verksamhet	47	113	133	113	47
Advokatärenden	2	46	45	45	3
Remisser	27	133	130	132	28
Uppdrag fr. regeringen	0	2	1	2	0
Skrivelse t. regeringen	0	0	0	0	0
Rättegångar	0	25	18	24	1
RÄTTSHJÄLP	81	1 897	2 749	1 915	63
Rättshjälp ersättn.	3	1 763	2 586	1 765	1
Begäran om yttrande	63	110	119	118	55
Rättegångar	15	24	44	32	7
SUMMA	1 631	12 695	7 935	11 587	2 739

Avvikelsen mellan utgående balans 2016 och ingående balans 2017 följer av justeringar vid en slutlig avstämning.

Tabell 2 visar under vilka år till 2018 balanserade ärenden inkommit										
GRUPPNR	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Summa
TILLSYN	0	0	0	0	0	0	0	0	64	64
Anmälan från enskild									32	32
Anmälan från mynd.									1	1
Oklara yrkanden									9	9
Initiativärenden									12	12
Inspektioner									1	1
Ansvarsnämnder										0
Ärendeförteckningar									9	9
Rättegångar										0
TRYCK- OCH YTTRANDEFRIHET	0	0	0	0	0	0	1	4	45	50
Tryckfrihet									9	9
Yttrandefrihet									31	31
Film och videogram										0
Radio- och TV-lagen										0
Rättegångar							1	4	5	10
SKADESTÅND	0	0	0	1	0	2	38	72	2 370	2 483
Frihetsberövandelagen									613	613
Personuppgiftslagen									21	21
Skadeståndslagen							24	58	1 680	1 762
Säkerhetskontroll								1		1
Rättegångar			0	1	0	2	14	13	48	78
Återkrav frihetsinskr.										0
Omprövn. frihetsinskr.									7	7
ÖVRIGA RÄTTEG	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
INTEGRITET	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Datalagen										0
Kreditupplysningslagen										0
Inkassolagen										0
Kameraövervakning										0
Rättegångar										0
ÖVRIGT	0	0	0	0	0	1	5	11	62	79
JK:s egen verksamhet						1	5	11	30	47
Advokatärenden									3	3
Remisser									28	28
Uppdrag fr. regeringen										0
Skrivelse t. regeringen										0
Rättegångar									1	1
RÄTTSHJÄLP	0	0	0	0	0	0	0	6	57	63
Rättshjälp ersättn.									1	1
Begäran om yttrande								6	49	55
Rättegångar									7	7
SUMMA	1	0	0	1	0	3	44	93	2 597	2 739

Tabell 3 visar Justitiekanslerns uppfyllelse av verksamhetsmålen per den 31 december 2017 enligt myndighetens verksamhetsplan för 2017			
Ärendekategori	Mål	Antal ärenden där målet ej uppfylls	Antal avslutade ärenden totalt under 2017
TILLSYN			
Enkla	Avslutas inom 1 månad	0	798
Remittering eller utredning krävs	Avslutas inom 10 månader	0	31
Ärendeförteckningar	Avslutas senast 30 juni	0	223
Inspektionsärenden	Avslutas inom sex veckor efter inspektionen	1	4
TRYCK- OCH YTTRANDEFRIHET			
	Beslut fattas inom 1 månad	2	255
SKADESTÅND			
Anspråk enligt skadeståndslagen m.m. (gruppnr 4.2, 4.3, 4.3.1 och 4.4)	Avslutas inom 12 månader	82	6 218
Anspråk enligt frihetsberövandelagen (inkl. omprövningar)	Avslutas inom 4 månader	61	1 691

RESULTATRÄKNING

(tkr)	Not	2017	2016
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	47 986	42 402
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	11	13
Intäkter av bidrag		150	150
Finansiella intäkter	3	13	14
Summa		48 161	42 580
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	4	-31 817	-30 167
Kostnader för lokaler		-6 146	-6 067
Övriga driftkostnader	5	-8 963	-5 078
Finansiella kostnader		0	-3
Avskrivningar och nedskrivningar		-1 234	-1 265
Summa		-48 161	-42 580
Verksamhetsutfall		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		59 348	61 485
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	6	570	855
Finansiella intäkter	7	64	67
Lämnade bidrag	8	-59 901	-62 083
Saldo		80	324
Årets kapitalförändring	9	80	324

BALANSRÄKNING

(tkr)	Not	2017-12-31	2016-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	10	70	141
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	11	14	22
Summa		84	163
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	12	1 093	877
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	13	1 279	1 848
Summa		2 371	2 725
Kortfristiga fordringar			
Fordringar hos andra myndigheter	14	1 168	228
Övriga kortfristiga fordringar	15	704	622
Summa		1 872	850
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	16	1 722	1 765
Övriga upplupna intäkter	17	3	3
Summa		1 726	1 769
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	18	6 476	2 105
Summa		6 476	2 105
SUMMA TILLGÅNGAR		12 529	7 611
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	19	622	298
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	9	80	324
Summa		702	622
Avsättningar			
Övriga avsättningar	20	116	55
Summa		116	55
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	21	2 363	2 734
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	22	1 012	1 006
Leverantörsskulder		5 281	577
Övriga kortfristiga skulder	23	756	631
Summa		9 413	4 948
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	24	2 299	1 987
Summa		2 299	1 987
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		12 529	7 611

ANSLAGSREDOVISNING

Redovisning mot anslag

Anslag (tkr)		Ing. över- förings- belopp	Årets till- delning enl. regl. brev	Indrag- ning	Totalt disponi- belt belopp	Utgifter	Utgående över- förings- belopp
	Not						
Uo 01 6:2 Ramanslag ap.1 Justitiekanslern	25	-207	48 734		48 527	-43 589	4 938
Uo 04 1:13 Ramanslag ap.1 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	26	11 845	74 984	-9 355	77 473	-63 810	13 664
Summa		11 638	123 718	-9 355	126 000	-107 399	18 602

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Justitiekanslerns bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverket (ESV):s föreskrifter och allmänna råd till denna. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar myndigheten brytdagen den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 15 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Kostnadsräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas fr. o. m. år 2009 från anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans år 2016, 142 tkr, har år 2017 minskat med 64 tkr.

Avvikelser från ekonomiadministrativa regler

Justitiekanslern är undantagen från kravet i 3 kap. 1§ andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. I årsredovisningen ska dock översiktligt anges hur verksamheten bedrivits.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst ett halvt prisbasbelopp och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år.

Om den ekonomiska livslängden understiger tre år får anskaffningen ändå klassas som en anläggningstillgång om kostnadsfördelningen över tid annars skulle påverkas väsentligt.

Beloppsgränsen för förbättringsutgifter på annans fastighet är 75 tkr. Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till 10 år, dock längst den återstående hyresperioden.

Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod och avskrivningen under anskaffningsåret sker från den månad tillgången tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider

3 år	Egenutvecklade dataprogram, licenser, rättigheter Datorer och kringutrustning Maskiner och tekniska anläggningar
5 år	Inredningsinventarier Övriga kontorsmaskiner

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp som de efter individuell prövning beräknas bli betalda.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp.

Ersättningar och andra förmåner

Ledande befattningshavare / styrelseuppdrag

Lön

Justitiekansler Anna Skarhed

1 388

Inga förmåner

Anställdas sjukfrånvaro

Uppgifter om sjukfrånvaro, se avsnitt 2.1 i resultatredovisningen.

Noter (tkr) Resultaträkning

	2017	2016
Not 1 Intäkter av anslag		
Intäkter av anslag	47 986	42 402
Summa	47 986	42 402
<p>Summa "Intäkter av anslag" (47 986 tkr) och "Erhållna medel från statsbudgeten" (59 348 tkr) skiljer sig från summa "Utgifter" (107 399 tkr) på anslagen. Skillnaden (64 tkr) beror på minskning av semesterlöneskuld som intjänats före år 2009. Denna post har belastat anslaget/anslagen, men inte bokförts som kostnad i resultaträkningen.</p>		
Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
Intäkter av offentligrättsliga avgifter, kopior	11	13
Summa	11	13
Not 3 Finansiella intäkter		
Ränta på lån hos Riksgäldskontoret	13	14
Övriga ränteintäkter	0	1
Summa	13	14
<p>Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ.</p>		
Not 4 Kostnader för personal		
Lönekostnader (exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	20 542	18 464
<i>Varav lönekostnader ej anställd personal</i>	82	90
Sociala avgifter	10 561	11 073
Övriga kostnader för personal	714	630
Summa	31 817	30 167
Not 5 Övriga driftkostnader		
Reparationer och underhåll	40	59
Resor, representation, information	293	245
Köp av varor	1 224	506
Kostnader för advokater i samband med rättegångar	4 454	1 659
Köp av tjänster	2 953	2 609
Summa	8 963	5 078

Ökade driftkostnader jämfört med motsvarande period föregående år beror på kostnader i samband med rättegången i det s.k. Girjas-målet samt kostnader för inköp av mobiltelefoner, inköp av kontorsutrustning m.m. med anledning av att vi har blivit fler samt inköp av konsult- och bemanningstjänster.

Resultaträkning

	2017	2016
Not 6 Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		
Ersättning från motpart för statens rättegångskostnader	490	531
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	80	324
Summa	570	855
Not 7 Finansiella intäkter		
Ränta på ersättning från motpart för statens rättegångskostnader	64	67
Summa	64	67
Not 8 Lämnade bidrag		
Ersättning för frihetsinskränkning m.m.	59 901	62 083
Summa	59 901	62 083
Not 9 Årets kapitalförändring		
Värdereglering regressfordringar	80	324
Summa	80	324

Balansräkning

	2017-12-31	2016-12-31
Not 10 Balanserade utgifter för utveckling		
Ingående anskaffningsvärde	205	205
Summa anskaffningsvärde	205	205
Ingående ackumulerade avskrivningar	-64	0
Årets avskrivningar	-71	-64
Summa ackumulerade avskrivningar	-135	-64
Utgående bokfört värde	70	141
Not 11 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
Ingående anskaffningsvärde	437	412
Årets anskaffningar	0	25
Summa anskaffningsvärde	437	437
Ingående ackumulerade avskrivningar	-415	-412
Årets avskrivningar	-8	-3
Summa ackumulerade avskrivningar	-423	-415
Utgående bokfört värde	14	22

Balansräkning

	2017-12-31	2016-12-31
Not 12 Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Ingående anskaffningsvärde	2 974	2 914
Årets anskaffningar	526	60
Summa anskaffningsvärde	3 501	2 974
Ingående ackumulerade avskrivningar	-2 098	-1 647
Årets avskrivningar	-310	-450
Summa ackumulerade avskrivningar	-2 409	-2 098
Utgående bokfört värde	1 093	877
Not 13 Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
Ingående anskaffningsvärde	6 864	5 954
Årets anskaffningar	275	910
Summa anskaffningsvärde	7 140	6 864
Ingående ackumulerade avskrivningar	-5 016	-4 268
Årets avskrivningar	-845	-747
Summa ackumulerade avskrivningar	-5 862	-5 016
Utgående bokfört värde	1 279	1 848
Not 14 Fordringar hos andra myndigheter		
Fordran ingående mervärdesskatt	1 168	228
Summa	1 168	228
Not 15 Övriga kortfristiga fordringar		
Fordringar hos anställda	3	0
Värdereglering osäkra fordringar	702	622
Summa	704	622
Fordran på rättegångskostnader uppgår till 1 346 tkr varav 644 tkr bedöms som osäkra		
Not 16 Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyreskostnader	1 416	1 399
Övriga förutbetalda kostnader	306	366
Summa	1 722	1 765
Not 17 Övriga upplupna intäkter		
Upplupna räntor inomstatliga	3	3
Summa	3	3

Balansräkning

	2017-12-31	2016-12-31
Not 18 Avräkning med statsverket		
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	2 191	2 462
Redovisat mot anslag	107 399	103 922
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-102 024	-104 193
Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	7 566	2 191
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	142	177
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln (-)	-64	-35
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	78	142
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	-228	-199
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	2 529	3 335
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-105 492	-107 558
Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar	102 024	104 193
Övriga skulder på statens centralkonto	-1 168	-228
Summa Avräkning med statsverket	6 476	2 105
Not 19 Myndighetskapital		
Specifikation förändring av myndighetskapitalet		
	Balanserad kapitalförändring, ansl. fin. verksamhet	Kapitalförändring enl. resultaträkningen
Utgående balans 2016	298	324
Ingående balans 2017	298	324
Föregående års kapitalförändring	324	-324
Årets kapitalförändring	0	80
Summa årets förändring	324	-244
Utgående balans 2017	622	80

Balansräkning

	2017-12-31	2016-12-31
Not 20 Övriga avsättningar		
Avsättning för lokalt omställningsarbete		
Ingående balans	55	135
Årets förändring	61	-80
Utgående balans	116	55
Det avsatta beloppet beräknas nyttjas under 2018		
Not 21 Lån i Riksgäldskontoret		
Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
Ingående balans	2 734	3 324
Under året nyupptagna lån	863	1 221
Årets amorteringar	-1 234	-1 811
Utgående balans	2 363	2 734
Beviljad låneram enligt regleringsbrev	4 000	5 000
Not 22 Kortfristiga skulder till andra myndigheter		
Arbetsgivaravgifter	594	474
Leverantörsskulder andra myndigheter	418	532
Summa	1 012	1 006
Not 23 Övriga kortfristiga skulder		
Personalens källskatt	726	570
Övrigt	30	61
Summa	756	631
Not 24 Upplupna kostnader		
Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	2 081	1 769
Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	35	0
Övriga upplupna kostnader	183	218
Summa	2 299	1 987

Anslagsredovisning

Not 25 Uo 01 6:2 ap. Justitiekanslern

Beviljad anslagskredit 1 215
Anslaget är icke räntebärande

Not 26 Uo 04 1:13 ap.1 Kostnader för vissa skaderegleringar

Justitiekanslern får disponera 2 490 tkr av det ingående överföringsbeloppet, d.v.s. 3% av föregående års tilldelning 82 981 tkr enligt regleringsbrevet.

Enligt regeringsbeslut 2017-11-23 (Ju2017/09021/LP) har Justitiekanslern tilldelats ytterligare 35 000 tkr.

Anslaget är icke räntebärande

	2017	2016
Ersättning till frihetsberövade m.m.		
1. Ersättning för frihetsinskränkning	58 227	59 205
2. Frihetsinskränkning, ombudskostnader	1 606	2 183
3. Frihetsinskränkning, kostnad i samband med rättegång	0	99
4. Frihetsinskränkning, livränta efter rekvisition från SPV	0	270
Skadestånd m.m. i andra fall		
1. Skadestånd m.m. i övriga ärenden	50	276
2. Ombudskostnader i övriga ärenden	5	49
3. Kostnader i samband med statens rättegångar	4 461	1 669
4. Kostnader i samband med rättegång inför internationell domstol m.m.	0	0
5. Kostnad för förundersökning i brottmål	0	0
Rättegångskostnader, ersättning från motpart	-540	-598
	63 810	63 154

SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER

(tkr)	2017	2016	2015	2014	2013
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	4 000	5 000	5 000	4 300	3 000
Utnyttjad	2 363	2 734	3 324	3 000	1 598
Kontokrediter Riksgäldskontoret (ej tillämpligt)					
Räntekonto Riksgäldskontoret (ej tillämpligt)					
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	11	13	24	13	9
Anslagskredit					
Beviljad kredit anslag 01 6:2 ap 1	1 462	1 215	1 198	1 190	1 099
Utnyttjad	0	207	0	0	0
Anslagskredit					
Beviljad kredit anslag 04 1:13 ap 1	1 200	3 998	7 982	1 204	1 205
Utnyttjad	0	0	7 982	262	0
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande anslag 01 6:2 ap 1	4 938	0	56	1 135	1 848
Anslagssparande anslag 04 1:13 ap 1	13 664	11 845	0	0	1 693
Bemyndiganden (ej tillämpligt)					
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	34	31	33	32	31
Medelantalet anställda (st)*	41	37	37	33	32
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 380	1 333	1 314	1 287	1 175
Kapitalförändring					
Årets	80	324	52	166	0
Balanserad	622	298	246	80	80

* I beräkningen av medelantalet anställda 2014 - 2017 är inte eventuellt tjänstledig personal frånräknad.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm 2018-02-21

Anna Skarhed
justitiekansler